

Hvad ser du?

I min ungdom blev vi opdraget til at vise ærbødighed for vore forældre, for alle ældre mennesker (man rejste sig op for dem i sporgovnen, så de kunne sidde ned), for myndighederne, for ministre og dommere, for kongen og dronningen.

Det gør man vist nok ikke mere. Nu kan det være, at den ærbødighed, vi blev opfostret til, mere var korrekthed end en hjertets indstilling, og at den derfor er blevet kasseret af de følgende slægtled.

Apostelen *Paulus* formaner os imidlertid til at komme hverandre i forkøbet med at vise ærbødighed (Rom. 12,10).

*

Apostelen siger: »Vær hverandre hjerteligt hengivne i broderkærligheden; kom hverandre i forkøbet med at vise ærbødighed!«

Det er, som om apostelen opfordrer os til en kappestrid om at komme først med at vise ærbødighed!

Han betragter øjensynlig ærbødigheden som et middel til at undgå unødigt strid – et middel til at bevare den inderlige broderkærlighed.

Broderkærligheden bliver jo prøvet. Når man lærer hinanden at kende, lærer man også hinandens svagheder og skrøbeligheder at kende. Man føler sig måske skuffet. Hvad da?

Lad os først tænke på, at Jesu kærlighed ikke ophører på grund af sådanne skuffelser. Den hverken afmattes eller svækkes. Hvis den gjorde det, var alt håb ude for os alle.

Lad os derfor ikke dvæle for meget ved det, der har skuffet os, thi det, man samler sig om, får let magten over sind, tanke og følelse.

Lad os snarere komme hverandre i forkøbet med at vise ærbødighed. Da samler vi os om noget andet og bedre.

Men hvad er det, at vise ærbødighed?

Det er ikke at smigre ham. Det er ikke at logre for ham. Det er i det hele taget ikke komediespil.

Det er at agte ham, som Jesus agter ham. Han er et menneske, skabt af Gud – et menneske, elsket af Gud.

Ud fra dette grundsyn på ham møder du ham i den rette Ånd. Du afskriver ham ikke. Du ønsker at gøre imod ham, som Jesus har gjort imod dig (Johs. 13,15).

Ærbødighed er ikke hykleri, men sandhed. Den stemmer med Jesu tanker og sindelag. Den er derfor kun mulig, når vi

lader os fylde af Helligånden.

*

At vise ærbødighed er bl.a. at hilse på den, man er blevet skuffet eller såret af, i stedet for at gå ham forbi, som var han mig ligeegyldig – som om jeg var færdig med ham. Se Matt. 5,47-48!

Det forudsætter, at ens hjerte er rent, altså ikke fyldt med bitterhed og vrede. Det forudsætter atter, at man har ladet Helligånden råde, ikke kødet.

Da kan man tale med vedkommende på den rigtige måde – tale med ham ud af et rent hjerte.

Et rent hjerte vil ham det bedste – og det bedste er altid, at et forhold imellem trossøskende genoprettes på Guds måde, altså på sandhedens grund i kærlighedens Ånd.

Hverken sandheden eller kærligheden må lide skade. Det gælder derfor ikke om at nå frem til et fornuftigt kompromis, men til det lys, Gud kaster over sagen. Kun i Lyset findes syndernes forladelse – kun i Lyset mister mørket al magt – kun i Lyset har vi fællesskab med hverandre.

*

Jesus viste mennesker ærbødighed uden at give afkald på sandheden. Lader vi hans Ånd fylde os, forstår vi, hvad det er, og hvordan det gøres.

Men det er ikke givet, at det lykkes at genoprette det fortrolige brødreforhold. Der må være partier, for at det kan blive klart, hvem der er oprigtige.

Selvom det ikke lykkes, er der vundet en sejr, hvis vi har holdt vor sjæl fri af bitterhed og været i stand til at vise ærbødighed imod ham, der har handlet forkert.

Giver vi derimod efter for det onde og afskriver ham, da har vi lidt et nederlag og bedrøvet Helligånden.

En kristen kan mere, end verdens børn. Han kan hilse på dem, der har krænket ham, thi han er fri af krænkelser – fri af dens magt over hans sind og hans indstilling.

Vor hensøvede broder, *Henry Rasmussen* (ofte kaldt *glade Henry*), arbejdede på en fabrik i *Brede* og fik sig der en uven, fordi han vidnede for ham om frelsen i Jesus. Denne uven mødte Henry hver dag på vej til arbejde. Så snart han så Henry, gik han over på den anden side af gaden – men Henry svingede altid sin hat

venligt imod ham og sagde: »God morgen!«

Det skete dag efter dag – men en dag kom Henrys uven over til ham og sagde: »Jeg ved, at du har ret!« Henrys frie og glade ærbødighed besejrede ham!

*

Det er ofte de små ting, der afslører, om vi vandrer i Jesu Ånd eller i kødet. Det er en lille ting at hilse på et menneske, men det kan være den afgørende ting for ham – og for dig selv.

Det er en lille ting at tage imod mennesker i sit hjem – tage imod dem, som Jesus har taget imod os – men denne lille ting kan være afgørende for dem – og for dig!

Det er en lille ting at rejse sig op for at hilse på et menneske i den rette ånd og indstilling – men sådanne små ting sætter deres præg på enhver af os i den ene eller anden retning – enten i retning af lyset og kærligheden eller i retning af ligeegyldigheden og vantroen.

Det er en lille ting at aflægge et besøg i rette tid og på rette måde – men denne lille ting kan afgøre mere for dig selv, end du måske er klar over.

I et ægteskab er det som regel de små ting, der fornyer kærligheden imellem ægtefællerne uafsladeligt. Fru *Karen Harhoff* sagde til mig, da jeg skulle giftes med hendes niece, *Thyra Fenger*, at jeg hver gang, jeg hævdede min løn, skulle købe et marcipanbrød med hjem til hende. Det gjorde jeg nu ikke, men jeg lagde mig alligevel på sinde, hvad hun mente – og erfarede, at hun havde ret. De små ting har afgørende betydning. Det er dem, der kan kaste glans over livet. Forsømmer man dem, udebliver glansen.

*

Verdens børn siger formentlig: »Det kan da være lige meget!«

Men det siger Guds børn ikke. Helligånden i dem er kærlighedens Ånd, der aldrig er ligeglad med, hvad der betyder noget i livet.

*

Det, englænderne kalder »small talk« (smålig snak), bør aldrig finde sted iblandt hellige. Vi har noget langt herligere at tale om. Og det er tilmed langt interessantere.

*

Hvis vi af natur er *venlige* mennesker, er det ikke så svært at vise andre ærbødighed – men da er det måske svært at være sanddru – da er man måske indstillet på at finde frem til et acceptabelt kompromis, hvor sandheden kommer i anden række.

Men da risikerer vi at miste vort salt. Jesus siger: »Bevar saltet i jer selv« – det er det *første* – *der næst*: »Hold fred med hverandre« (Mark. 9,50).

Fred på bekostning af saltet er en farlig ting, thi hvis man mister sit salt, hvad da?

Derfor siger *Paulus*: »Hold fred med alle mennesker, om det er muligt, så vidt det står til jer« (Rom. 12,18).

Jeg »beundrer« *Paulus*! Tænk, at han, der ikke havde vandret med Jesus som de andre apostle og aldrig havde kendt ham i kødet, havde mod til at stå op imod selveste *Peter* lige i hans åbne øjne, da denne havde trukket sig tilbage fra de kristne af hedningerod, de uomskårne, og kun spiste sammen med de omskårne. Da var *Peter dømt* (Gal. 2,11), thi han havde bragt evangeliet i fare – og *Paulus* bevarede saltet i sig, rejste sig op og irettesatte *Peter* – og lykkeligvis erkendte *Peter*, så freden imellem dem blev bevaret – men altså ikke på bekostning af sandheden og saltet!

Paulus tav aldrig, når evangeliet blev undermineret af loviske forkyndere. Derfor var hans liv en uafbrudt åndelig kamp – men kærligheden led aldrig skade i hans sjæl, ej heller sandheden – han bevarede saltet i sig.

Ærbødighed er altså ikke frygtagtighed, kuethed eller en følelse af underlegenhed. Der findes ikke menneskefrygt i den ægte ærbødighed, men vel nok menneskerespekt.

Paulus respekterede *Peter* så meget, at han gik ud fra, at *Peter* inderst inde foretrak sandheden. Derfor viste han ham ærbødighed i *dybeste mening*, da han rejste sig og irettesatte ham for øjnene af alle.

Ærbødigheden kryber ikke uden om det, der føles ubehageligt. Ærbødigheden undgår ikke det svære, men tager det op i den rette Ånd, kærlighedens, sandhedens og mandighedens stærke, sunde Ånd.

*

Der er et bestemt område, som »interessere« ærbødigheden – alt ærligt, samvittighedsfuldt udført arbejde har ærbødighedsbevågenhed.

Ærbødigheden overser ikke alle dem, der dag ud og dag ind udfører et solidt arbejde og ikke springer over, hvor gærdet er lavest. Det er jo dem, der holder hele samfundet oppe. Projektmagere, ordgy-

dere og snakkehoveder afslører ærbødigheden imidlertid »ubarmhertigt«!

Jeg glemmer aldrig *Vilhelmine Hansen*. Som atten-årig blev hun ansat som husassistent hos professor *Schmiegelow*, min første hustru morfader. Hun blev i tjenesten, til hun døde, nogle og halvfjerds år gammel.

Hele den store familie så hen til hende som det faste punkt i dens midte. Hun »avancerede« til husbestyrerinde og fik da en løn på 75 kr. om måneden. Hendes betydning for *Thyra* og mig og mange andre kan ikke udmåles. At alle viste hende ærbødighed, var en selvfølge.

Hun var jævnaldrende med professor *Niels Bohr*, hvis fader professor *Schmiegelow* var god ven med. *Niels Bohr* var et yderst beskedent geni, som alle viste ærbødighed – men ærbødigheden overførte *Vilhelmine*, som vi kaldte hende, var i og for sig ikke mindre. Hvad hun ydede, er mig den dag i dag ufatteligt.

Der er adskillige som hun. Jeg kender dem. Ærbødigheden retter sig uvilkårligt imod dem. Thi ærbødigheden kan skelne mellem skin og værd – den fornemmer instinktivt, hvor der er vægt, og hvor der kun er luftighed.

Ærligt, solidt arbejde – ingen blødgagtighed – selvdisciplin – udholdenhed – beskedenhed – nøjsomhed – ærbødigheden er straks opmærksom derpå!

*

Men så er der, som sagt, alle dem, der ikke umiddelbart fremkalder ærbødighed. Den *samaritanske kvinde* var en af dem, *Judas*, forræderen, en anden. Men Herren viste ingen af dem foragt. Man kan snare sige, at han viste dem ærbødighed.

Syndere og toldere, som de retfærdige undgik, fordi de ringeagtede dem, holdt sig nær til Herren, fordi de kunne mærke, at han ikke mødte dem med foragt.

Han smigrede dem ikke – bortforklarede ikke deres synd og skyld – men han viste dem ærbødighed, hellig ærbødighed.

Dermed indgav han dem håb.

Her er den ærbødighed, der er uden personsanseelse – det er den ærbødighed, der *først retter sig imod Skaberen* – Gud har skabt dem – de er ham ikke ligegyldige – han vil frelse dem – lad mig »repræsentere« Guds syn og Guds frelsesvilje overfor dem!

*

Det er vidunderligt at omgås mennesker på denne måde. Da er man fri af fordomme. Man kan i virkeligheden omgås hvemsomhelst – man kan altså møde sin næste, hvem han/hun end er, og være det

for ham/hende, som Gud vil.

Det gamle ordsprog: »Sig mig, hvem du omgås, og jeg skal sige dig, hvem du er!« kan – hvis man misforstår det – skabe farisæere og selvretfærdige.

Hvordan skal det forstås?

Se på vor Herre Jesus! Han omgikkes syndere og toldere – og dermed viste det sig, at han var *Frelseren*!

Ordsproget kunne tyde på, at den, der omgås syndere og toldere, selv er en sådan.

Men sådan behøver det ikke at være. Den, der er virkelig fri, kan omgås alle dem, Gud sender på hans vej. Han går dem ikke forbi – støder dem ikke fra sig – men søger deres bedste. Han bevarer ærbødigheden for Guds skabninger.

Ordsproget var bedre, hvis det lød sådan: »Sig mig, *hvordan* du omgås mennesker, og jeg skal sige dig, hvem du er!«

*

Der er intet »interessantere« end menneskene. Vi kan lære noget af dem alle, forudsat at vi viser dem ærbødighed.

Kommer man til et fremmed land, skal man vise ærbødighed for dets egenart – dets sprog – dets kultur – dets karakteristika.

Det udtrykker *Paulus* derved, at han for jøderne var en jøde, for grækerne en græker – han var alt for alle.

*

Den ærbødighed, der mest er korrekthed, er ikke uden betydning. Den retter sig især imod de højere embeder i samfundet.

Afdøde højesteretspræsident *Thomas Frølund* var en af efterkrigstidens ældste dommere. Højesterets præsident tiltales i retten »Deres excellence!« og det samlede dommerkollegium: »Hæderværdige højesteret!« *Thomas Frølund* fremhævede, at det ikke var ham, men embedet, der blev omgivet med denne ærbødighed. Han følte sig ikke det mindste mere excellent end andre.

Der er således nogle i høje stillinger, vi er ære skyldige. Dem skal vi vise ære (Rom. 13,7).

At provokere er blevet moderne. Vil man gerne blive kendt og omtalt, skal man blot provokere på den ene eller anden måde.

Provokation er som oftest mangel på respekt, mangel på ærbødighed. Derfor tager kristne sjældent del deri – om overhovedet.

Jeg har tænkt på, hvad *Thomas Frølund* ville have gjort, hvis en advokat (dengang kunne kun højesteretssagførere procedere i Højesteret) havde nægtet at

tiltale ham og dommerkollegiet som foreskrevet.

Jeg er vis på, at han var komplet ligeglad med denne tiltaleform for sit personlige vedkommende – men jeg kunne forestille mig, at han på sin stilfærdige måde havde sagt: »Jeg henstiller til Dem at følge procedureformen, også hvad tiltaleformen angår, da det drejer sig om rettens værdighed!«

I *Folketinget* gælder *forretningsordenen*, der foreskriver tingets medlemmer forskellige formelle regler, som skal følges, hvad enten man synes om dem eller ej.

Intet samfund kan opretholdes uden visse formelle regler for borgernes indbyrdes adfærd. Jeg kunne ønske, vi ikke hav-

de afskrevet så mange af disse formaliteter, som vi nu har. Folketingets forretningsorden er efter min opfattelse for løs. De offentlige skolars regler for god opførsel er også for slappe.

Begrebet ærbødighed er blevet udhulet – og det er ulykkeligvis trængt ind i menighederne til stor skade for alle.

*

Vi kan ikke forvente, at vort sæculariserede samfund vil tage vor Herre Jesus Kristus til forbillede for menneskelivet.

Men det gør vi. Han er Vejen og Sandheden og Livet. Lader vi Ham komme til orde, sætter han tingene på plads i vort liv og vor adfærd. Da gælder det om, at vi

lader os fylde af hans Ånd. Da synger vi:

Gå da frit
enhver til sit
og stole på Guds nåde!
Da får vi lyst og lykke til
at gøre gavn, som Gud det vil,
på allerbedste måde!

*

At vise ærbødighed er for et Guds barn ikke en lovisk forpligtelse, men en del af det sande, frie menneskeliv, som Kristus har vundet til os.

*